

การศึกษาวิจัยเรื่องการกล่อมเกลาทางการเมืองผ่านแบบเรียน : ศึกษาเฉพาะกรณีแบบเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบถึงเนื้อหาของแบบเรียนสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ส่วนใดบ้างที่สร้างเสริมให้ผู้เรียนเกิดความผูกพันและจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์และเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตย และ เพื่อทราบถึงเนื้อหาของแบบเรียนสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ส่วนใดบ้างที่เป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ให้มีการเรียนรู้ในการใช้ชีวิตร่วมกันในสังคมที่เอื้อต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

การศึกษาวิจัยพบว่า แบบเรียนสังคมศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ.2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) มีเนื้อหาสาระของแบบเรียนกลุ่มสังคมศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ที่ใช้เรียนอยู่ในปัจจุบัน นอกจากจะสอนในเรื่องทักษะต่างๆ แล้วยังมีการอบรมกล่อมเกลาทางการเมืองให้ผู้เรียนเกิดความจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมากพอๆ กันทั้งสามสถาบัน ด้วยการมุ่งสอนให้ผู้เรียนเกิดความสำนึกในความเป็นไทย ให้เกิดความรักความหวงแหนชาติ พร้อมทั้งจะเสียสละแม้ชีวิตเพื่อชาติบ้านเมือง โดยการยกตัวอย่างการกอบกู้เอกราชของบรรพบุรุษไทยในอดีตเป็นแบบอย่างและในส่วนที่เกี่ยวกับสถาบันศาสนานั้นมุ่งที่จะอบรมสั่งสอนให้ผู้เรียนเป็นคนดีด้วยการปฏิบัติตนตามหลักธรรมคำสอนของศาสนา ให้มีความรู้คู่คุณธรรม ยึดหลักการทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว และความเกรงกลัวต่อบาป (หิริ โอตตปปะ) ส่วนสถาบันพระมหากษัตริย์นั้น ได้ปลูกฝังให้ผู้เรียนเกิดความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระมหากษัตริย์ที่มีต่อพสกนิกรชาวไทยและแผ่นดิน โดยหวังให้ผู้เรียนได้ตอบแทนพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ด้วยวิธีต่างๆ เช่น การถวายความจงรักภักดีต่อพระองค์ท่าน

นอกจากนี้มีเนื้อหาที่ปลูกฝังเกี่ยวกับประชาธิปไตยเพียงส่วนน้อยเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับเนื้อหาที่มุ่งปลูกฝังความรักชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ และที่สำคัญคือไม่ได้มุ่งเน้นในเรื่องของสิทธิ เสรีภาพ การมีส่วนร่วมทางการเมือง และการรวมตัวทางการเมืองของประชาชนในรูปแบบขององค์กรต่างๆ อย่างแท้จริง

This purpose of this thesis is to acquire which parts of contents of social study textbooks of Lower and Upper Secondary School cultivate the students tie to and to be loyal to their nation, religion and king, as well as, political knowledge and democratic system. Furthermore, the study will show which parts of contents of social study textbooks of Lower and Upper Secondary School are the human-resource developing to learn about living together in the democracy-maintained society.

The research was found that the social study textbooks of Lower and Upper Secondary School following the Lower Secondary School Curriculum B.E. 2521 (Revised Edition B.E. 2533) and the Upper Secondary School Curriculum B.E. 2524 (Revised Edition B.E. 2533) provide literary knowledges and various skills. Meanwhile, learners will be taught to be loyal to their nation, religion and king. All learners will be encouraged to be proud of being Thai people, to love and be ready to sacrifice their lives for the country by giving the example of Thai ancestors' redeeming independence. Regarding the the religion, it aims to cultivate good men who are willing to lead their lives with Dhamma, to behave well, and to be fear for sin. For the Royal Institution, learners are taught to realize the Royal Grace of the king to his people. Also it's expected that learners would be grateful to the king in many ways such as paying loyalty to him.

Besides, some knowledge about democracy are taught less when comparing with some knowledge about cultivation of the nationalism, religion and the king. Moreover, it does not truly emphasize on human rights, freedom, political participation and people harmonization in form of different organizations.